

Vrouwen voelen zich veel onveilig

Criminaliteit en (on)veiligheid

Vier van de tien Nederlanders noemen zaken rond criminaliteit, wet en orde als een van de belangrijkste maatschappelijke problemen. Criminaliteit roept bij velen een gevoel van onveiligheid op, met name bij vrouwen en ouderen. Voor een deel is dat te verklaren: mensen die slachtoffer zijn geweest van geweld of diefstal voelen zich eerder onveilig dan anderen.

De maatschappelijke bezorgdheid omtrent criminaliteit en veiligheid is groot. Van de bevolking van 18 jaar of ouder noemt 43 procent zaken als criminaliteit, drugs, het optreden van justitie en politie en onveiligheid als een van de belangrijkste nationale problemen. Problemen rond criminaliteit, wet en orde worden daarmee vaker genoemd dan andere maatschappelijke probleemgebieden.

Aangepast uitgaansgedrag

Veel mensen voelen zich thuis niet altijd veilig. Zo zegt achten procent van de bevolking van 15 jaar of ouder wel eens bang te zijn als zij 's avonds alleen thuis zijn. Meer dan de helft van de inwoners doet niet gewoon open als er 's avonds laat onverwachts wordt aangebeld. Bijna één op de tien inwoners vindt dat er een grote kans is dat er bij hen wordt ingebroken. Naast aspecten van onveiligheid in huis geven veel mensen ook aan hun omgeving onveilig te vinden: bijna een kwart vindt dat er in hun wijk of buurt plekken zijn waar zij 's avonds liever niet alleen komen. Vijftien procent zegt dat ze hun uitgaansgedrag hebben aangepast om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van een misdrijf. Verwonderlijk is dit niet, want veel criminaliteit speelt zich af in de directe omgeving van de slachtoffers. Driekwart van alle ondervonden delicten vindt plaats binnen de eigen woongemeente, de helft zelfs binnen de eigen buurt of wijk.

Onveiligheidsgevoelens

Vrouwen hebben in alle opzichten meer last van onveiligheidsgevoelens dan mannen. Ook ouderen en jongeren voelen zich in het algemeen onveiliger dan personen in een leeftijd daartussen. Ouderen zijn vooral bang om 's avonds gewoon de deur open te doen en om uit te gaan; onder jongeren is de angst om alleen thuis te zijn het grootst. Ouderen en jongeren vinden vaker dat er enge plekken in hun buurt zijn dan personen tussen 25 en 65 jaar. Opmerkelijk is dat minder 65-plussers de kans op inbraak hoog inschatten dan personen tussen 35 en 65 jaar. Personen uit een-oudergezinnen en alleenstaanden voelen zich eveneens vaker onveilig dan personen uit huishoudens met een (echt)paar. Onveiligheidsgevoelens nemen ook toe naarmate de woongemeente meer verstedelijkt is, al zijn stedelingen en bewoners van het platteland net zo vaak bang om alleen thuis te zijn.

Drie miljoen slachtoffers

Veel inwoners worden zelf direct met criminaliteit geconfronteerd. Een kwart van de bevolking van 15 jaar of ouder blijkt binnen een periode van twaalf maanden slachtoffer te zijn geworden van een of meer delicten. Dat komt overeen met ruim drie miljoen slachtoffers. Het gaat vooral om vermogensdelicten: één op de acht was slachtoffer van diefstal, zoals fietsdiefstal, inbraak en zakkenrollerij. Tien procent kreeg te maken met vandalisme en vijf procent werd geconfronteerd met bedrei-

ging, mishandeling of een seksuele delict. Daarnaast werd zeven procent van de bevolking regelmatig lastig gevallen met vervelende telefoontjes; één procent werd slachtoffer van doorrijden na een ongeval.

Kwaadwillige telefoontjes

Mannen, jongeren, personen in eenoudergezinnen en inwoners van sterk stedelijke gebieden worden in het algemeen vaker slachtoffer dan anderen. Het totale slachtofferpercentage is onder 15-24-jarigen drie- tot viermaal zo hoog als onder 65-plussers; voor geweldsdelicten is dit zelfs bijna het twintigvoudige. In zeer sterk stedelijke gemeenten wordt meer dan een op de drie inwoners slachtoffer, tegenover een op de vijf inwoners van weinig of niet stedelijke gemeenten. Stedelingen worden vooral meer slachtoffer van diefstal delicten. Vrouwen worden niet alleen meer geconfronteerd met seksuele delicten, maar ook met kwaadwillige telefoontjes en zakkenrollerij. Van autodelicten en vandalisme worden vooral personen tussen 25 en 34 jaar slachtoffer.

Emotionele problemen

Hoewel diefstal en vandalisme veel vaker voorkomen, zijn vooral mishandeling, inbraak, autodiefstal en zakkenrollerij emotioneel ingrijpende gebeurtenissen: slachtoffers van deze delicten denken er nog vaak aan, piekeren er steeds over, of het voorval beheerst hun hele leven. In de jaren 1992-1996 had tien procent van alle slachtoffers dergelijke emotionele problemen met wat hen was overkomen. Bij geweldsdelicten geldt dit voor ruim een op de acht slachtoffers. Van zakkenrollerij had één op de zes slachtoffers emotionele problemen, van mishandeling één op de vijf. Inbraak lijkt de meest ingrijpende ervaring: een kwart van de slachtoffers had hiermee emotionele problemen.

Slachtofferervaringen

Oudere vrouwen, die zich zeer onveilig voelen, lopen volgens de cijfers weinig risico om slachtoffer te worden. Jongere mannen zijn daarentegen nauwelijks bang, maar lopen juist een grote kans om slachtoffer te worden. Deze onveiligheidsgevoelens komen dus niet overeen met de waargenomen risico's. De grotere angst van jongere vrouwen is echter wel reëel, gezien hun grotere kans op slachtofferschap. Ook het grotere aandeel stedelingen met onveiligheidsgevoelens correspondeert met hun hogere slachtofferkans.

Niet alle slachtoffers voelen zich in alle opzichten onveiliger dan niet-slachtoffers. Alleen personen die last hebben gehad van vervelende telefoontjes voelen zich in alle opzichten onveiliger. Wel hebben meer slachtoffers in het algemeen een grote angst voor inbraak en kennen zij meer enge plekken in de buurt. Vooral slachtoffers van gewelds- en diefstal delicten voelen zich in deze opzichten onveiliger dan niet-slachtoffers.

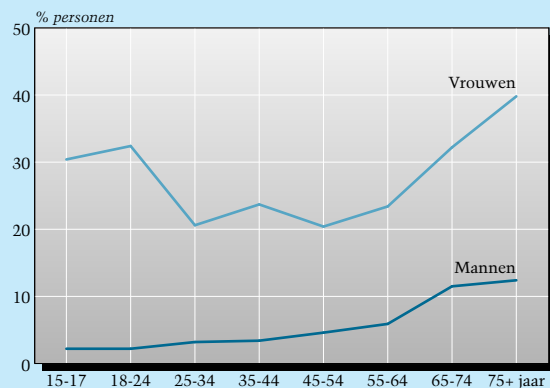
Harry Huys

Permanent Onderzoek Leefsituatie

De gegevens uit dit artikel komen uit het *Permanent Onderzoek Leefsituatie* (POLS) van 1997. In dit onderzoek is een groot aantal onderwerpen over de leefsituatie gebundeld die eerder via afzonderlijke enquêtes in kaart werden gebracht. Door deze veranderingen zijn sommige resultaten over 1997 moeilijk vergelijkbaar met die uit eerdere jaren. Over een stijging of daling vanaf 1997 kan pas iets worden gezegd nadat ook de POLS-resultaten over 1998 bekend zijn. Deze worden over enkele maanden verwacht.

Onveiligheidsgevoelens, 1997

naar geslacht en leeftijd

naar stedelijkheid

